



Integrering af handicappede

Europas politik for lige muligheder





Lige muligheder — lige rettigheder

Den europæiske merværdi

Det Europæiske Handicapår i 2003 gav alle europæiske borgere lejlighed til at gøre fælles overvejelser om handicappedes rettigheder. Medlemsstaterne har hovedansvaret for tiltag til fordel for handicappede. EU spiller imidlertid en vigtig rolle med at supplere og forbedre de nationale tiltag, alt imens vejen banes for flere fremskridt, efterhånden som **europæisk lovgivning og handling i praksis influerer på handicappedes situation.**

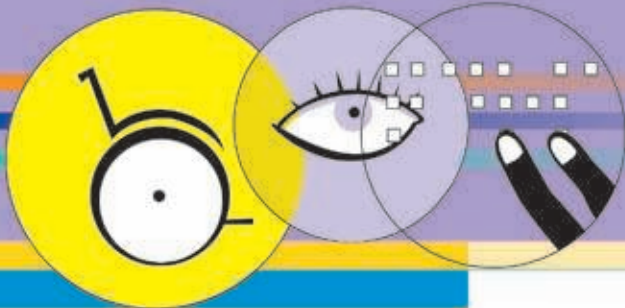
EU tilstræber, at handicappede aktivt integreres og deltager overalt i samfundet, hvilket er i tråd med **EU's menneskerettighedsbaserede tilgang til handicapproblematikken.**

Handicap handler om rettigheder og ikke om diskretion. Denne holdning ligger også bag FN's konvention om handicappedes rettigheder, som Det Europæiske Fællesskab er med i.

Det handler om lige adgang til rettigheder

Som samfundsborgere har mennesker med handicap lige rettigheder og er berettigede til værdighed, ligebehandling, en uafhængig tilværelse og fuld deltagelse i samfundet. EU's aktive indsats drejer sig om at sætte handicappede i stand til at nyde godt af disse rettigheder. Følgelig **er EU's langsigtede mål for handicappede baseret på lige muligheder og på at udruste handicappede** til at virkeliggøre deres potentiale og tage del i samfundet.

EU's handlingsplan for handicappede udgør rammen til at organisere en fælles tilgang til handicappedes problemstillinger. Den gør brug af forskellige politiske instrumenter, som dækker en række vidt forskellige handicap-problematikker. Inden år 2010 ønsker Europa-Kommissionen at se bedre beskæftigelsesmuligheder, tilgængelighed for alle og en uafhængig tilværelse. De handicappede er involverede i beslutningsprocessen ud fra det europæiske princip: »Gør intet vedrørende de handicappede uden de handicappede«.



Indsatsen for fuld integration

Fakta og tal

Handicappede udgør mindst **16 % af hele EU's befolkning i den erhvervsaktive alder.**

Mere end 45 millioner mennesker i Europa — dvs. hver sjette — i aldersgruppen 16-64 år har et langvarigt helbredsproblem eller et handicap. Blandt unge mennesker (16-25 år) er tallet ca. 7,3 %.

Eftersom personer med handicap sædvanligvis har brug for en eller anden form for hjælp eller pleje, er der en arbejdsstyrke (plejepersonale og serviceudbydere), der dækker disse behov. Serviceudbydere giver beskæftigelse og gavner økonomien ved at levere disse tjenester.

At finde og fastholde arbejdspladser

I gennemsnit **har kun 50 % af alle europæere med handicap et arbejde, sammenlignet med 68 % for mennesker uden handicap.**

Der er næsten dobbelt så stor sandsynlighed for, at handicappede bliver inaktive, som for, at personer uden handicap bliver det. Med en smule mere hjælp kunne millioner af handicappede europæere ikke desto mindre komme ind på eller vende tilbage til arbejdsmarkedet.

EU's reviderede **Lissabon-strategi for vækst og beskæftigelse** sigter især på at forbedre de forholdsvis lave erhvervsfrekvenstal for Europas handicappede.

Medlemsstaterne fastsætter deres egen beskæftigelsespolitik ud fra **retningslinjerne i den europæiske beskæftigelsesstrategi (EES)**. De melder årligt tilbage til EU om nationale initiativer — deriblandt for handicappede — på beskæftigelsesområdet.

EU's politiske bestræbelser for social beskyttelse og social integrering støtter medlemsstaternes udarbejdelse af en politik for social integrering, sundhedspleje og sociale tjenester, hvilket øger handicappedes chancer for at finde og fastholde arbejde.



Uddannelse til alle

EU's handicapolitik lægger vægt på **lige adgang til god uddannelse og livslang læring**. Via disse to områder kan handicappede deltage fuldt ud i samfundet og få en bedre livskvalitet.

Europa-Kommissionen er med til at støtte, at handicappede børn integreres i det almindelige uddannelsessystem. EU har igangsat adskillige uddannelsesinitiativer for handicappede. De omfatter det europæiske agentur for udvikling af specialuddannelse samt en specifik studiegruppe med fokus på handicap og livslang læring. Forskellige EU-programmer, såsom Socrates og Leonardo da Vinci om faglig uddannelse, har sat generel fokus på handicappedes uddannelse

At leve uafhængigt

EU's handicapolitik har til formål at give handicappede samme individuelle valgmuligheder og kontrol over deres dagligdag, som personer uden handicap har. **Pleje- og støttetjenesterne skal skræddersys mere præcist til handicappedes konkrete behov.** Europa-Kommissionen fremmer sociale tjenester, der er prismæssigt overkommelige, tilgængelige og af god kvalitet samt støtte via konsolideret lovgivning på social- og integrationsområdet.

EU's handicapolitik støtter ligeledes indsatsen for handicappedes af-institutionisering.

Europa-Kommissionen finansierer undersøgelser af, hvordan samfundsbaseerede tjenester leveres, for dermed at sikre, at handicappede nyder den rette grad af sikkerhed, frihed og uafhængighed til at kunne trives i bofællesskaber. Partnere fra den første undersøgelse af store boliginstitutioner har oprettet den europæiske koalition for bofællesskaber.



Retsgrundlag

Beskæftigelsesdirektivet forbyder forskelsbehandling såvel som chikane og opfordring til at diskriminere. Alle arbejdsgivere skal sørge for »rimelige boligforhold« for handicappede. Mange medlemsstater har været nødt til at ændre deres landes lovgivning væsentligt for at overholde beskæftigelsesdirektivets bestemmelser.

Forordningen om statsstøtte til beskæftigelse gør det nemmere at rekruttere og holde på handicappede medarbejdere. Herved får medlemsstaterne mulighed for at motivere arbejdsgiverne økonomisk og at oprette værksteder til at rekruttere og fastholde arbejdstagere med handicap.

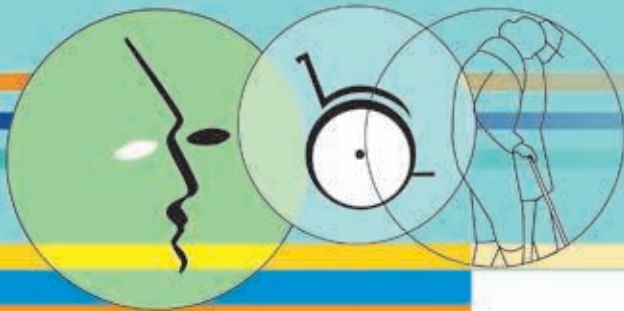
Forordningen om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly sikrer dem retten til gratis assistance og information i lufthavne og fra flyselskaber. Ingen reservation må afvises på grund af et handicap, medmindre der er sikkerhedsmæssige årsager, eller hvis flyet ikke er stort nok. Flyselskabernes og lufthavnens ledelse skal sørge for, at personalet er blevet grundigt uddannet i at hjælpe handicappede. Oprettelse af håndhævelsesmyndigheder og klageprocedurer er obligatorisk. Der arbejdes fortsat på lovgivningen om handicappede togpassagerer. Der vil siden blive fremsat forslag vedrørende skibs- og bustransport.

Adskillige dele af EU-lovgivningen fokuserer på handicapansiggende, herunder lovgivningen inden for **telekommunikationsområdet**.

At give vejledning

Dagsordenen er fastsat ved den **europæiske åbne koordinationsmetode**, der støtter medlemsstaterne i at udvikle deres politik inden for en integreret rammeordning. Der kan dermed tages højde for handicapansiggende inden for beskæftigelse, social integrering og beskyttelse, pensioner samt sundheds- og langtidsspleje.

Via **EU's sociale dialog** tilskyndes arbejdsmarkedets parter til at implementere deres anbefalinger om at beskæftige handicappede, deriblandt med initiativer inden for bestemte sektorer.



Finansieringsinstrumenter

Strukturfondene

Den Europæiske Socialfond er et vigtigt instrument til at støtte handicappedes aktive integrering i samfundet og på arbejdsmarkedet. Socialfonden er med til at finansiere projekter, der gør det lettere for folk at få arbejde, eller som tilpasser de menneskelige ressourcer til arbejdsmarkedet. Der er indført nye bestemmelser, som forbyder diskrimination på grund af handicap. Tilgængelighed for handicappede er nu ét af de vigtigste kriterier for udvælgelsen af projekter **til finansiering**. Det er medlemsstaternes ansvar at identificere deres egne prioriteringer for finansiering og udvælgelse af projekter.

Social solidaritet

Fra år 2007 finansieres flere handicaprelaterede projekter under det nye **EU-program for beskæftigelse og social solidaritet: Fremskridt**. Disse projekter bliver afgørende i bestræbelserne for at nå EU's målsætninger inden for beskæftigelse, social integrering og beskyttelse, arbejdsvilkår, kønsligestilling, anti-diskrimination og mangfoldighed. Det nye program muliggør samfinansiering af handicapnøgøers driftsomkostninger på europæisk plan.

Pilotprojekter

Der barsles med 15 pilotprojekter, som skal sætte hurtig gang i eller bane vejen for handicapintegrering inden for politiske områder på forskellige myndighedsniveauer inden for eksempelvis bygningstilgængelighed, transport, regional udvikling og beskæftigelse, deriblandt på regions- og kommuneplan.

Andre muligheder

I tråd med mainstreamingprincippet indgår handicappedes problemstillinger i forskellige finansieringsinitiativer såsom statistiske undersøgelser, Fællesskabets rammeprogrammer for forskning, uddannelse og Det Europæiske År for lige muligheder, 2007.



EU's politiske instrumenter

Handlingsplanen for handicapområdet

EU's langsigtede strategi for handicappedes aktive integrering drejer sig om

Handlingsplanen for handicapområdet (DAP) og **den europæiske handicappolitik (2004-2010)**, som begge sætter EU i stand til at håndtere en social og økonomisk situation under konstant forandring. Planen organiserer den faktiske integrering af handicapproblemerne i praksis ved at strukturere prioriteringerne i EU's brede vifte af politikker og aktiviteter, i takt med hvorledes handicappedes situation og miljø udvikler sig, og med nye udfordringer.

Mainstreaming, som er et kernebegreb i EU's indsats, drejer sig om, at samfundet som helhed anerkender handicappedes behov såvel som deres bidrag. Mainstreamingen indebærer dét at analysere de relevante politiske områder set fra handicappedes synspunkt og dét at forstå handicappedes vidt forskellige behov og tage højde for dem, når politikken tilrettelægges. Forskellige instrumenter anvendes til at stimulere fuldt integrerede tiltag, der indfrier handicappedes individuelle behov såvel som alle andres på samme måde som for mennesker uden handicap. Mainstreaming indebærer en stadig dialog med offentlige myndigheder, sociale partnere, den private sektor og ngo'er (ikke-statslige organisationer) for handicappede.

Handlingsplanen strukturerer prioriteringerne i EU's politik og aktiviteter, i takt med hvordan handicappedes situation og miljø udvikler sig. Europa-Kommissionen udgiver hvert andet år en **rapport om handicappedes situation**, som grundlag for indkredsningen af disse prioriteringer. Den er også en rettesnor for medlemsstater og øvrige involverede parter i forbindelse med deres handicappolitik.

Prioriteringer 2004-2005

- adgang til og fastholdelse af beskæftigelse
- uddannelse, undervisning og ungdom
- nye teknologier til at stille handicappede stærkere
- adgang til varer og tjenester i samfundet.

Prioriteringer 2006-2007

- at få handicappede ud på arbejdsmarkedet
- at sørge for adgang til gode støtteordninger og plejetjenester
- at fremme tilgængeligheden af varer og tjenester
- at forøge EU's analyse af handicapstatistikker.

Hvor finder jeg flere oplysninger?

Flere oplysninger

http://ec.europa.eu/employment_social/disability/intro_en.html

Andre link

- Europa-Kommissionens dokument (2005) om mainstreaming af handicappede i Den Europæiske Beskæftigelsesstrategi: http://ec.europa.eu/employment_social/disability/emco010705_en.pdf
- EdeAN: www.e-accessibility.org
- http://ec.europa.eu/employment_social/disability/index_en.html
- http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/index_da.htm

Inddragelse af alle europæiske borgere

Den europæiske handicapdag

Hvert år, den 3. december, afholder Europa-Kommissionen en konference, der markerer den europæiske handicapdag, i tæt samarbejde med Det Europæiske handicapforum (EDF). Denne dato blev valgt,

fordi den falder sammen med FN's internationale handicapdag, som De Forenede Nationer etablerede i 1992.

Ved disse konferencer mødes politiske beslutningstagere, mennesker med og uden handicap, diverse berørte parter, akademiske eksperter, medierne såvel som andre aktører på handicapområdet. Konferencerne indgår i EU's bestræbelser på at fremme mainstreamingen af handicappedes problemstillinger i overensstemmelse med handlingsplanen om lige muligheder for handicappede. Konferencerne stimulerer ligeledes til udveksling

af god praksis på områder, der er af afgørende betydning for handicappedes aktive integrering, og de muliggør netværksdannelse mellem vigtige aktører inden for det handicappolitiske område.

Hvert år har sit eget tema, der fokuserer på et aspekt ved dét at være handicappet. Blandt temaerne fra de foregående år er: bekæmpelse af vold mod handicappede, design for alle, uddannelse, at finde og fastholde arbejdspladser, at leve i samspil med samfundet, samt ungdom.

Disse konferencers resultater og konklusioner indgår i de rapporter om handicappedes situation, som Europa-Kommissionen udsender hvert andet år, hvorved EU kommer tættere på alle sine borgere. Disse rapporter udgør grundlaget for, at Europa-Kommissionen kan fastsætte prioriterede aktioner for de efterfølgende faser af EU's handlingsplan for handicappede.